

Oponentský posudek bakalářské práce Zuzany Chmátalové
Testy a testování dovedností ve znakovém jazyce u neslyšících dětí
(FF UK v Praze, Ústav českého jazyka a teorie komunikace,
obor Čeština v komunikaci neslyšících)

Zuzana Chmátalová si pro svou bakalářskou práci zvolila téma opravdu aktuální a potřebné. Zároveň je to téma v naší literatuře dosud vůbec neřešené, což diplomantku postavilo před řadu problémů. Je třeba ocenit, že se opravdu všemi cestami snažila získat potřebné podklady, že za tím účelem prostudovala mnoho anglicky psaných textů a že se jí podařilo e-mailem kontaktovat několik zahraničních expertů a zpracovávanou problematiku s nimi konzultovat. Díky své houževnatosti tak nyní může prostřednictvím své bakalářské práce české odborné veřejnosti poprvé představit přehled vybraných zahraničních nástrojů na testování dovedností ve znakovém jazyce u dětí.

Tuto nespornou vysokou informační hodnotu však bohužel sráží velmi problematické formální a věcné zpracování, ke kterému jsem byla ve svém hodnocení nucena přihlížet.

Práci, která má přes 70 stran vlastního textu a zhruba 10 stran příloh, by patrně prospělo, kdyby se diplomantka při strukturaci textu více držela zadání a kdyby text členila do menšího počtu kapitol s podkapitolami (navíc obsah některých kapitol vůbec neodpovídá nadpisu, např. u kap. 2 *Situace testování v českém školství*). Za nepříliš vhodné považuji rozdělení klíčových informací o podobě předkládaných testů do stěžejní kap. 12 *Vzniklé testy znakového jazyka* a do příloh. Bez neustálého hledání v přílohách je kap. 12 v podstatě neuchopitelná. Pochybnosti mám o i vnitřním dělení této kapitoly: Proč diplomantka vyděluje zvláštní kap. 12.5 *Testy hodnotící komunikační a narativní dovednosti*, když se podle informací, které uvádí, jedná o testy komplexní? Proč testy z kap. 12.5 nezařadila do kap. 12.1 *Komplexní testy*? A dále proč nedodržuje strukturu popisu každého z popisovaných testů na *Vývoj a Charakteristiku*?

Práce obsahuje typografické chyby, drobné faktické nepřesnosti, odkazování na použité zdroje je nejednotné, odkazy v textu se někdy neshodují s položkami v závěrečném seznamu literatury, některé tituly v tomto seznamu chybí. U mnohých pasáží textu vůbec není jasné, z jakých zdrojů diplomantka čerpala. Co však považuji za mnohem podstatnější je opravdu alarmující množství jazykových nedostatků, a to zejména v oblasti výběru lexikálních a stylistických prostředků. Pokud bych nevěděla, kdo je autorem textu, domnívala bych se, že se jedná o text cizince, např. „*Nedostatkem metody je i časová náročnost, při kterém lze najednou zkoušet individuálně či pouze velmi malé množství žáků a také nízká objektivita získaného výsledku*“ (s. 16), „*Vzhledem ke špatné přístupnosti k vzniklým testům...*“ (s. 38), „*Požadavky na odborníka pro výzkum testů ZJ i pro samotný proces testování je několik*“ (s. 34), „*Test je zaměřen pro děti ve věku 4 – 15 let*“ (s. 48).

Dovolím si položit diplomantce několik dotazů.

1. Mohla by diplomantka vysvětlit, co myslela následujícími větami?
 - a) *„BSL a ČZJ nejsou nijak příbuzné znakové jazyky, shodné znaky a konstrukce vychází proto nejčastěji z jejich přejímání z ASL „ (s. 62);*
 - b) *„... i výuka neslyšících jako taková probíhala a dosud na většině škol pro sluchově postižené v české republice probíhá obdobně jako výuka slyšících“ (s. 57),*
 - c) *„... neexistuje pouze jeden způsob, jak znát význam slova“ (s. 48),*
 - d) *„Takový posun jazyka v komunikaci je samozřejmě při testování znakového jazyka, pokud chceme elicitovat skutečně reprezentativní vzorky ZJ, nevhodný“ (s. 34)*
 - e) *„Vybrané děti by měly tvořit co nejvíce homogenní skupinu, proto je ideální do ní zahrnout nejen rodilé mluvčí znakového jazyka, ale i děti ze slyšících rodin, které byly brzy vystaveny ČZJ“ (s. 64).*
2. Kdo používá „maltézský znakový jazyk“ (s. 42)?
3. Jak s problematickou testování dovedností v znakových jazycích souvisí kongresy pořádané Světovou federací neslyšících zmiňované v příloze č. VIII?

Závěr: Bakalářská práce Zuzany Chmátalové s výhradami splňuje požadavky kladené na bakalářské práce a doporučuji ji k obhajobě.

5. září 2011

Andrea Hudáková

Návrh hodnocení: DOBŘE